

Februar 1861 bleve fatte ud af Besiddelsen af deres fædrene Gaarde, at Staten skulde ved direkte Understøttelse komme saadanne Familier til Hjælp. Dette Forslag blev nok ikke endelig vedtaget af Folkethinget, og jeg tror heller ikke, at det, selv om det var blevet vedtaget, kunde have gjort Regning paa at gaa igjennem Rigsdagen og at faa Kongens Stadfæstelse, men der ligger i dette Lovforslag tydelig nok en Bestræbelse, som vil komme til at gjøre sig stærkt gjældende, saasnart der maatte opsamles i Statskassen en særlig Fond med et saadant almindeligt Formaal som det, man tænker sig knyttet dertil, og jeg vilde anse det for at være urigtigt og betænkeligt saaledes at yde en særlig Understøttelse af Staten eller igjennem Staten til disse, om man saa maa kalde dem, exproprierede 10de Familier af Fæstere. Nu er det vel sandt, at det Endringsforslag, vi have liggende for os under Nr. 1 til § 1, ikke siger, hvorledes Statskassen skal bruge de Penge, den modtager; det kan ogsaa indvindes, at de Summer, som Statskassen paa denne Maade kan vente at modtage, ville være forholdsvis meget ubetydelige, men ikke desto mindre udtales dog Grundsætningen i dette Forslag, og jeg tror ikke, at denne Grundsætning i sig selv fortjener at finde Understøttelse eller Billigelse. Saa ofte Forholdet kan omsættes paa den Maade, at den, der har Retten, faar, direkte eller ad en Omvej, et Bederlag for Opgivelse af Retten, saa ofte har jeg Intet imod, at Pengene benyttes som et Opgjørelsesmiddel af Mellemværendet; men Statskassen hører ikke til dem, der har en Ret at kræve betalt. Statens Optræden i Fæsteforhold har ikke været dikteret af noget Hensyn til egen Fordel, men af Hensynet til det almene Vel, saaledes som det dengang opfattedes; men hint almene Vel fyldestgøres ikke derved, at den tidligere Lovgivnings Indskrænkninger bortfalde imod, at der gives Statskassen et Bederlag i Penge. Fæstere har Noget, han med Willighed kan forlange betalt; naar den lovgivende Magt tager Indskrænkningen bort, kan den ikke forlange Betaling derfor. Den Tanke, hvorpaa Endringsforslaget under Nr. 1 hviler, og som møder os saa ofte i disse fornyede Forsøg

paa Fæstereformer, hviler i Virkeligheden kun paa den ene Sætning: Godseieren skal ikke have nogen Fordel. Man har kun det ene Negative at holde sig til: Godseieren maa ikke have nogen Binding, og for saa dog at finde En, til hvem man kan henlægge det, som Godseieren ikke maa faa, saa flyder man Statskassen ind, den er rummelig og ikke kræsen. Men det anser jeg ikke for at være rigtigt og konsekvent, jeg anser det ikke for at være stemmende med Fæstelovgivningens Historie og heller ikke for at være stemmende med den hele Ret, Folkethinget bør følge. Derfor har jeg anset det for rigtigt at fremhæve dette ene lille Punkt, der vel idag spiller en forholdsvis mindre Rolle, men som ved kommende Leiligheder vil komme til at spille en større, og forklare, hvorfor jeg maa stemme imod ethvert Forslag eller Endringsforslag, hvori dette Punkt fremkommer, efterat jeg først engang er bleven ret alvorlig opmærksom paa, hvilken Inkonsekvens det er, man derved begaar.

Winther: Det er et gammelt Ord, at enhver Eignelse halter. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (Bille) var saa velvillig at ville bevise, at jeg ved at stille Endringsforslag og tage dem tilbage, naar jeg havde gjort det saa ofte, som han mener, at det er sket, ikke var en rigtig god Raadgiver overfor den ærede Indenrigsminister. Jeg skal imidlertid gjøre opmærksom paa den store Forskjel, der i saa Henseende er tilstede. Naar jeg ifølge min Ret heri Salen stiller et Endringsforslag paa egen Haand, saa er jeg ogsaa Herre over at tage det tilbage, naar jeg finder, at der ikke kan komme Noget ud deraf, men dette Forslag er dertimod, saavidt jeg veed, opstillet af den ærede Minister paa Regjeringens Vegne som en Udflugt til en Løsning af dette Forhold, og med Hensyn dertil er det, at jeg har brugt mine Ord og sagt, at Ministeren ikke paa denne Maade kunde stille et Forslag frem og saa frafalde det i det andet Thing uden at gjøre sig skyldig i det, jeg sagde, Noget, som jeg er overbevist om — hvad jeg ogsaa udtalte — at han aldrig kunde indlade sig paa. Men